

Latweeschu Awwise.

56. gadagahjums.

Nr. 45.

Treschdeenā, 9. (21.) November.

1877.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Lutringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Besthorn k. (Mehber) grabmatu bohde Jelgawā.

Latweeschu draugu beedribas šchi gada fapulze buhs Jelgawā, museuma namā, 7. Dezember un runas eefahks pulkstēn 11. no rihta. Wišus zeen. beedrus ša-aizina

A. Bielenstein,
presidente.

Rahditajs: Kara šinas. Wlāsaunahs šinas. Daščadas šinas. Leefširts Kreewijas krobnamantneeks Melkander Melkandrowitsch. Muhsu pilše-tem 2c. Nudens. Rabības un pretšchu tirgus. Naudas tirgus. Dšellzetu drauzenti. Sludnāščanas.

Kara šinas.

Išgahjuschā nedelā wišpirms metahm azis us Ašijas kara-
lauka, kur nu turenēs Turku karawadonis Muhtar ar wifu
šawu atlikušo spēhu Erserumas muhrōs pehdigu paglahbinu
meklejees. Wina mehginajums, wehl pašā Erserumas preekščā
us Dewebojun eefalna Kreeweem aistahst preekščā, bij nelaimigi
išgahjis. Kreewi bij winaam nemanoh 45 batalionus šahnis
nošahitjušchi un tā nu no waitak pusehm gahja wiršū, tā
ka Muhtar ar šawu spēhla drupahm til ko dabuja Erserumā
eebehgāt, kur nu tohpā ar zettofšna komandantu Šmailu grib
turetees, tā wišč us Konstantinopoli šinojis, lihds pehdigam.
Gaidiht tapehz gaidam to brihdi, kur Erseruma kritišs Kreeweem
rohkās. Drihs tam janoteek, jo wiš apstiprinātee plātschi ahrpūs
zettofšna ir Kreewu rohkās. Tit aiseet wehl laizinjš, kamehr
leelošs gabalus šawed. Erserumneeki grib, lai Muhtar eet laukā
mehritees, lai pilšehtu nešapohsta, bet wišč nelaujāhs no alās
išstumtees. — Pret Karšu aplehgereščana eet us preekšču.
Tāpat Kreewi ir jau ari Watumas tuwumā.

Osmans fešch wehl šawā Plewnā, arweenu waitak ween-
tulis, jo Kreewi arweenu tahlak wifu aptahrtēni no Turkeem
iššaidro un šawā šinā nem wišus želus, ka drihs ne pelite ne-
warehš wairs Osmāna lehgēri eetezēht. 26. Oktobēr Osmans
šuhitja 6000 Turkus, lai eet pret Radisowas reduti, kas Kreewu
rohkās, wišč gribēja Kreewu azis tur nogreest un tad patš ar
spēhu laustees us wakarpuši, us Rahowu, bet Kreewi noprata
to gudribu, tee 6000 tika šahsihti atpakal un pameta 800 lihku
un eewainotu un Osmans ari ne-udroščinajāhs lihst ahrā.
To nakti us 30. Okt. atkal nahza Šlobelewa pošizijai wiršū, bet wehti.
Wehl wišč zere, ka Mehmetam isdoštees šawahst spēhtu, ar
ko Plewnai peetiht klahst. Bet nu jau tahlu rinki wiš tas
apgabalš ir Kreewu rohkās. 29. Oktobēr atkal generalis Leonowš
eenehmis Brazas pilšehtu, kur 1100 Turki bij noščduščhi; tohs
šakahwa, isdšina un it meegli atnehma 1000 ratu ar daudš
prowjanta. Plewnā, kā rehkina, buhšchoht wehl pahri nedetahm
prowjantš.

Konstantinopolē nemeers kahjās; ziti metahs pa nomeštam
Sultanam Muradam. Sultans lizis tapehz šcho šawu brahli
nowest us zitu pili zētumā, kur kassin kā ees ar dšihwibu.
Daudš augštmaxi šakenti zēti. Šaudis atkal brehz pehz wa-
rena Mahmut Damat (Sultana šchwagera) ašnihm, tapehz ka
tas us meera dereščanu šlubina. Wifa dšihwe wahrahš kā
pa fatlu.

To neseho breesmigu kaufčanohš pee Gorni Dubnakaš
12. (24.) Oktobēr apraksta kahds, kas patš tur klahst bijis, tā:
Dubnakaš pilšehtinjš gul pee Karas upes, winaam ir daudš
glihti nami, 2 leelas Turku basnizās; eedšihwotaji bij išbegušchi.
Wināpuš upites ir augštaks klajums, zaur kuru eet šchofeja un
us kuras gul tahš Turku štanšis un walles, pret kurahm 24.
Oktobēr šrahdaja. Turki bij tur apstiprinatu lehgēra plāzi
eeriktejušchees. 24. Oktobēr pulkstēn 7. no rihta Numeneeschu
diwišijas awangwardija, weena dragunu regimente nahza, pee
Etropolis un šahla tur pee weena wišna-kalna šchaiditees ar
Turku pilšehtim. Turki atwilkahš atpakal weenā biršē un gri-
beja tur turetees, bet eenaidneekēem tuwojotees tee pameta lih-
kus us plātscha un muka atpakal. Muhsu spēhš nu dalijāhs.
Generalis Arnoldi ar 2 jahjeju diwišjahm un Numeneeschēem
šitahš us Dolni Dubnaku; weena diwišija nošahja pret Gorni
Dubnaku. No Telišch puses nahza 3 gwardu diwišijas un pul-
stēn 8. nošahja blaku; gwardu kahjineeki šahweja ahšt, widus
pret pilšehtinu, špahri pret Karas upiti. No ohtras puses no-
šahja preti tāpat 2 zitas diwišijas, tā ka Turki bij widū. Kas-
karewa pulki nošahja wināpuš Widās upes, un nošahdija pa
šahyenehm artileriju, lai tura wakti, kad Turkeem no turenēs
palihgi nahktu. 82 leele gabali leelā lihšunā nošehda ap
eenaidneekēem un pušzel 9. šahla ar pilnu spēhtu doht uguni.
27. pulkstēn 12., kur jau šchahweens pehz šchahweena trahpija
Turku redutā, bet Turki ari spēhzigi atbildeja, no katras diwiš-
jas gahja pa weenai gwardu regimentei uguni; wina rindas
ušlahpa eefalnā un nošehda 800 šohlus no Turkeem. Šchee
nu tohs ar lohdehm kā leetus leedeja, bet weena wallite tohs
drufšir fedša, tā ka nezil šahdes nezeeta. Drufšir atpuhtu-
šchees wina gahja wehl par 200 šohlu klahst, bet drihs redseja,
ka tā newar peetapt; kahjineeki atkahpāhs atpakal un šahdija
leelošs gabalus ohtradi. Wišs gaisš bij pilns Turku šchrapnelu
(plištošču lohšču). Pulkstēn 2. gwardu draguni widū un ziti
šahnis kahpa no širgeem, pameta tohs Kubanas kasaku apar-
gaščanā un leelajeem gabaleem zelu ššaidrošoht, kahjahm us-
kahpa tai pirmā pakalnā un tur nošehda atpuhstees. Atkal
wišs gaisš šeneja ais lohdehm, duhmi fedša wifu aptahrtēni,
redseht newareja wairs nelo, til dširdeja šinšču kniščke-
ščanu, kas arweenu tapa diktaka. No gwardeem daudš
krita, til pa šohlam tee spēhja us preekšču pakahpstees,
bet tee gahja til drohščhi, kā us parades plātscha. Bet ari
Turku šihštiba bij ne-aprakstama. Tē no šahneem nahza gwardu
tirakeeri un šahla ar tahdu aštrumu doht uguni, ka bahštihst
bahštija. Bet Turki bij apnehmušchees lihds pehdigam šah-
weht, un pulkstēn 1/5 išlikahš, ka nebuhs isdšenami. Tē nu it
kā us pehdigo mehginajumu wiš spēhti weenojāhs us weenu
šihli, ar ko laustees eekščā, lai mašja ko maksadams. Veele
gabali peebrauza us rewolwera šchahweena tuwumu un dewa

Baterji uguni, to waijaga pašam huht dsirdejufšam, lai to faproat. Natra bumba gahja mehri. Wijs gaisa strehtis ap reduti bij weens beej eedseltens duhmu mahkulis, bet tomehr Turki lihda muhseju rindās. Pullsten 5. muhseju 20 batatoni preefš-rindā un 10 ohtrā lihniā gahja ar sūremi wirfū, uslahpa walles un bij pulwera duhmōs pašudufš; dsirdeja til kā wehtru pa eefšhu krahjam un kniškšam; wijs muhfu referwas spehš nonchma zepures un kustu pahrmesdami Deewu pefšauza par brahkeem, kas tur uguni. Gihās, ka neweens tur dsihws ne-ismahš no tahs lohshu krusās. Tē ap puszel 6. trofknis palika masafs, fatafšijahs eet us fchitkeem. Pastarpam redutas eefšā jau dega wijs tee waktšnameki un tur ween uguns pefika, melnee duhmi finahs gaisā kōpā ar pulwera duhmeem un patlaban no-eijofšas faules farlamums apheja wijs kā ar afurim, ka man fchi breefmu bilde wifam muhšam paliks peemina. Tē fatrijeja wijs gaisā aif tuhštōfšbalhga urah! un ahstreem fohleem muhseji bij par 500 fohli preefšrejušchi tuwal klahh lihdi pat grahwim, kas ari drihs bij ar lihkeem peewehlees pilns, bet Turki kā turejahs kā turejahs. Kursch no muhsejeem uslahpa walles wirfū, tas krita trahpihts atpakal grahwī, bet nahza arween jiti weeta un puszel 7. bij Kreewi redutē. Kas to lai aprafsta, kā tur nu gahja. Sirgi un lohpi, eewainoti un lihki, stantis un promjants, wijs dega, fadega dšhwi zilweki, sirgi un aitas. Kursch Turks wehl dohmaja turetees, to noduhra un wehl ilgi dsirdeja paulfšam, uguns pats patronu gubas fprah-dšinaja. Kamehr tas eefšā notika, tamehr faulei no-eimohht frahdaja afmairno darbu pret Turkeem, kas bij iflausufšees ahr-pufē. Ur urah gahja teem no 4 pufehm wirfū un pats Pašcha ar wirfnekeem un 2000 faldateem fweeda eerohtfšus semē. Seelec gabali un gubas fmallo magasiu finkšhu bij mums par daku. Wijs plazis bij muhfu, tur guleja apafšch debes pec 4000 Turku eewainotu un lihku. (A. A. 3.)

Weens waheds karalautā iſ augstas mutes tā fkanejis: „Wehs ne-efam palihgus mellejufchi, bet dahras palihgs mums nahf. Seemas fals mums palihdfehš un zeram, ka warefim pawafarā jau mahjās fweizinatees.“

Ap Plewmu iſg, nedelā stahweja us to 8 juhdses garu rinka lihniju 125 tuhšt. Kreewi, tas buhtu pa 3 iſ us 2 fohli.

Uf karalauku nahf pilni wagoni ar faldatu telthim. Berlīnes Ditmara f. fabrikis nupat pabeidšis to darbu pec tahm 100 tuhšt. telthim preefš Kreewu armijas; tuhštōs frahdneeku frahdaja pec fchi darba, kas nu ari efoht glihts un wifadi teizami isdewees. Reidlingera fabrikis nostelleja 50 tuhšt. telthis.

Sultanam jaunās behdas. Weens Wahzemes telegrafis Heirich Kaiser 23. Okt. ir Turku semē, netahl no Adrianopoles atrafšis nokauts. Wahzeme zaur fawu konsulu ir to zetalo ismellefšamu preeprafjuš. Sultans ari tuhda weenu augstu komifarar ar 50 faldateem ir nofuhstijis uf ftepkawibasweetu deht fmaltas ismellefšanas. Bet ja fazihš, ka newar wainigo atrafst jeb newihfchōs to pareifi noteefahf, tad Wahzeme nezetihš wis jofhtus.

Ka Englantes iſturefšanahs fchini Turku karā ari pec zitahm walstihm ne-atrohd mihtu eefkatifšanu, to wareja atkal no weenas leetas redseht: Londonē fwineja leelu pilfehfa gohda malfiti un celuhdja ari zitu walstju weetneekus; no Englantes augsta ministera Difraki finaja, ka tas tur turehs politifšu rumu. Bet Kreewu grafs Schuwalows, Wahzemes grafs Minster un Italias generalis Menabrea dewa atbildu, ka winaus lai negaida. Turku un Austruas weetneeki bij diwi ween atmahkufchi.

— Tas nupat eenemtais pilfehhtinſch Tetewna ir 11 juhdses no Plewnas uf deenwidus-wakara pufi un gul pec Wid upes. Schi pilfehhtina wehrtiba pastahw eefšch tam, ka no turenes eet diwi zeki Balkana kalnds, weens wairaf uf wakareem, uf Slatizu, ohtrās wairaf uf rihteem ee-eet Balkanā un wed pa diwi zelaweetahm Ribarizli un Markow zefšch pahri par Balkanu. Tur warohf it labi ari ar leelajeem gabaleem zauri kluht. Pa fcheem pašcheem zeteem ari Turki no Tetewnas iſbehgdami ir nobehgufchi uf deenwideem.

Kreewu kawalerijai fagatawo furafchu ihpafchi fabrikē Pehterburgā, Maslawā un Katrimoflawā. Pehterburgas fabrikis taifa ildeenas 1500 pohdi sirgu baribas un prohti no ausu, sirru un rudsu milteem un pahrmaltahm lufsefklahm ar druffin fahles wijs tas tohp leelās fīlēs famihzihts; mihtlu isrulle pirksta beejōs plahjendōs un greefch zwihbatōs no 2½ zellu garuma, fchee atkal tohp krahfnēs kalteti un uf drahtehm fawehrti. 26 tahdi zwihbali fwer 4 mahzinas un ir porzija preefšch 1 sirga, ka ir tilpat kā 12 mahzinas ausu un tomehr ir 5 reis til masa un weegli wedama. — Armijas podretfchikeem ar blehdibahm gan ne jif ne-ijdohdahs, peemineftin tē dafchus treezeenus, to tee dabujufchi. Masdelmas ftagionē uf Odefas zela bij furafchās magasiuas eeriktetas, tur kontroleeri isbrahkeja 30 tuhšt. birkawu teena un 30 tuhšt. pudu ausu. Odefa atkal isbrahkeja 18,000 pudu kweefchu un 40 tuhšt. pudu rudsu. Pee trim fabrikanteem bij apstellehts 1 milions pudu zwihbatu, podretfchiki zereja iſ uf pudu pelniht par 80 kap., bet pirma partija no 5000 pudi tika atfweesta atpakal; ohtrai no 35 tuhšt. pudu gahja tāpat; komifionei atbrauzohf iszehlahs fabrikē ugums un fadefšinaja wifas krahfnis un magasiuas. Drihs usbuhweja jaunās krahfnis, ari tahs nodega. Podretfchikam Pofokowam ari isbrahkeja 14 tuhšt. pudu zwihbatu, kas tika par malku isleetati. Podretfchiku behdas, kā tilt pahri par Donawu. Kad tur wira pufē noteef, tad preze isdalahs pa karalauku un aifeet wifa prohjam, bet pirms ta zela iſeet, tad nahf weeni ismekletaji pehz ohstreem un blehdibas newar komifionehm pasfehptees. Ari teem ir fawas raises ar Donawas pahrieefšanu.

Nofahsta, ka Sultans weenu faguhstihu Kreewu kapteini lizis fawā preefšā west un uf to fazijis: „Palez par Turku! Tad es par tawu laimi gahdashu. Es tew dohshu fimuku dšwolli Konftantinopolē, fkaiftu wehrtfeni un gohda weetu fawā armijā. Es tewi zefschu par Pašcha un nemfchu tewi pec sewis, bet peenem tilai manu tizibu, ta ir ka ihfa.“ Kapteinis atbildejis paldeewōs par wifu to labu, bet fawu tizibu gan nebuhfchōht wis ismainiht.

No Afijas karalauka uf iſgahjufšas nedelas beigahm tē wifur ta telegrama fira bija ihpawta, Erferums efoht jau no Kreeweem eenemts. Gaidijahm ar leelu gaidifšamu, waf fchi fira apfiprinafees jeb ne, bet lihdi fchiam brihšam wehl walti gaidam, wehl Erferuma Muftara rohtās, kas fawus isflichdinatus kara pulkus falasa. Muftars ne-efohf wis eewainohhts, kā no Konftantinopoles firo. It kā no flichdama luga fchurtas behg, tā ari Englandeefchu generalis Kempbals (leelu leelais Turku draugs un padohma dewejis uf Afijas karalauka) atfahjis Erferumu; fihme, ka Erferums wairō ilgi nebuhš Turku rohtās.

No Afijas karalauka rafsia, ka no 3. Oktober fahloht, fur ihfti peeredseja, jif leela leeta ta ir, kad wijs karafpehts fahw zaur karalauka telegrafeem fklaidrā fasinofšanā — toreis uf wairaf kā 10 juhdschm bij drahte iswilfta, ko Lasarewa armijas dala uf preefchu eedama willa few pakal — fagad fipri uf tam luhfo, ka wifahm armijas dalahm telegrafi klahh, tā ka no karras karafohrteli katrubrihd ir fira un war palihdhibu fuhthiht fur tahs eewaijagahs. Starp teem leelajeem inſcheneereem, kas Afijas karalauka fahw darbā, tohp ihpafchi gohdam minehts weens Kurfemes dehts, Eduard Seefeman, brahlis no Jelgawas wahzu mahzitaja. Par faweem teizameem darbeem winſch jau Juni mehneft tika pagohdinahhts ar selta fohbinu „par drohshf-firdibu“. Fagad winſch jau ir eezeltis par generalmajōru un Kaufafijas fapeeru brigadas galwu. Winſch ir nelaika kruktes mahzitaja dehts, dšimis 1836. gadā, mahzihts Pehterburgas inſcheneeru fchōhlā. Schini karā winſch wadija jau wifus tohs inſcheneeru darbus pec upju pahrieefšanahm un fkanfihm, tāpat ari pec Kirik Daras lehgera nofiprinafšanas un Karfas ap-lehgeresfanās.

Pehterburgas awises „Golos“ firo, ka Kreewi tanis beidšamajōs Oktober mehneft bijufchōs kautinās Turkeem til dandf prowianta efoht atahmufchi, ka ar to 20,000 zilwefeem peete-

foht uf 3 mehnefcheem. — No Afijas karalauka fino Muftars uf Konftantinopoli: 60,000 Kreewi ftahw preefch Erferuma un tafahs wiru aplentt. Turku karawaldiba if turenés efoht at-laidufi atbildu, lai no Erferuma ifeijoht un atftahjoht Kreeweem, kureem tomehr nederigu rfapectinajumu dehlnewarohr tur preti ftahweht. Muftars negriboht klaufiht, bet raugohr jaunu palihga-fobri fawilt ftarp Trapesuntés un Erferuma. Nedsefim, waj fchahda fina if Konftantinopoles ifrahdiices par pateefigu. — Erferuma guberná Kreewi jau eezeblufch ihpafchu waldifchannu fem karagubernatora, par furu generalis Schelkownikows ezejtts. No tam redfams, fa Kreewi Armeniju wairs nedohma Turku waldifchannai atpfal doht. — Generalam Melnikowam ideweés Widus Dageftanas walfti apmeerinahit; dumpineeki padohdahs un atdohd fawus kara-cerohitfchus.

No Bulgarijas kara lauka. Netil Kreewi ween tura to zaur generalis Stobekewa Turkeem atnemtú pofiziju „faki kalni“ par atflehgu preefch wifseem Plewnás apzeetinajumeem, bet ari Turkeem pafcheem rahdahs fchi pofizija til lohti wajjadfiga, fa jau 3 reis, gan deená gan nakti, raudfijufchi to Kreeweem ar fturmt atnemt. Bet welti libds fchim, dauds laudis pappehldami, wiai katreufis tapa atfifti. Tai nakti no 3. uf 4. Nowember wiai atkal 3 reifes no weetas ar leelu karafpehtu fturmejufchi, bet ir fchoreis tapa afnaini atfifti. Tá tad nu jau wefetu nedelu zibftahs fchahs pofizijas dehl; nu war fapraft gan, zil lohti Turkam jarechj, fcho pofiziju finahit Kreewu rohfás, tad eewehro, fa fchee kalni ta wainiga weeta, fur Plewná aplentti Turki uf deenwifch pufi wareja iflauftées. Numeneefcheem ideweés Turkeem ftipru pofiziju atkal atnemt pee Biwolareés, uf seemet-wakarufi no Plewnás. Englandes awifes grih finahit, fa ar to leelu truhkumu un badu Dfmana lehgeri eelfch Plewnás nemas til flitti wehl neftahwoht, jo wehl wiaem efoht galas deewagan, ar fo 30—40 deenas iftitt. Bet lai Englandscheem ari fchai leeta buhtu taifniba, tad tomehr Dfmanim naktóhs par dauds gruhti, zaur Kreewu-Numeneefchu rindu, fas wiaa karapultu fa ar dselchu rinki eeflehdj, ifbeht. Konftantinopoles kara waldiba pagehr, Dfmanim buhs Plewnu atftahit un wifadi mehginahit zaur Kreewu rindahm uf Sofijas pufi zaurifstees, lamehr Mehmet Ali Pafcha no Dfkanás palihgá nahfdams wiaam muguru fedj. Bet wehl eeflehtgam Dfmanim pawehli nedabuja padohit, un fahdá mohde ari lai fawinajahs ar Mehmetu Ali fa kohpá fanahit?! —

Tomehr fino if Bukareftes, warohr manihit, fa Plewnás apzeetinajumós fahlotees fewifchla dshwe, rahdahs, fa Dfmanés fataifahs idewigá brihdi no Plewnás iflauftées ahra. Katru deen gaida no Plewnás fwarigas finas. — If Ruftfchuka Turki raudfija pahé Donawu pahrikubht, bet no muhfu tur flepen uf-taiftas baterijas tapa atfifti. No Siftowás uf Tirmowu Kreewi taifa dselzetu. Rumeniás paftefbuhfchannas direktors Robesco eerikfejis taif Bulgarijas apgabalds, fas tagad Kreewu rohfás, pafthawigu un lahrtigu pafes un telegrafa buhfchannu ar fchahm 3 leelahm ftanzjahm: Nikopolis, Werbiza un Poradina. Generalis Zimmermann ftahwoht 7 juhdses no Siliftrijas, pilsehta Ruffgun. Suleiman Pafcha efoht ezejtts par Numelijás wirá-tomandantu.

R. S—j.

Wisjannafahs finas.

Kur no Bulgarijas karalauka tagad nekahdas fwarigas finas nenahit — Klufums preefch autas —, tur no Afijas karalauka teel if Pehterburgas telegrafeerehtis: **Karfa zectokfnis eenemts.** Swehtwafara, tai 5. Nowember pulfti. 8. muhfeji fahlfufchi Karfu fturmeht un ohtra riehtá pulfti. 8. fturmedami to eenehma. Muhfeji lohti dubfchigi fturmejufchi, bet Turki ari nikni ween preti turejufchees. Dala no garnifona raudfija uf Dlti zaurlauftées, bet no muhfu jahtneekeem tika panahit. Mehs fawarogojahm 7000 faldatus, 2 Pafcha ar wifu wiru generalfchtabu. Turklahit Turkeem atachma wairaf farogu, 300 leelgabalus, lohti dauds flinfchu un leelu pulku prowianta un munizijas. Zil mums kritufchi, wehl nefin. Ari pee Erferuma muhfeji ufbruka Afizie preefchzeetok-

fnim un ifdina Turkus no turenés, fam 2000 krita; mums krita 800. Ari fchoreis Kreeweem fchis preefchzeetokfnis bija ja-atftahj. Erferuma tommandants ufajinahis, lai padohdahs, atteizis, fa dohmajohit turetees libds pehdigo. Muftar Pafcha Erferummu arftahis gribedams jaunu karafpehtu falafiht, par tommandanteem palika Erferumá Zfmail un Daffan Pafcha.

R. S—j.

Up Plewnu 29. Okt. atkal labi dífch fneegs fakritis; no tahs jau minetahs naktis uf 30. Okt., fur Turku fahdi 7 pulki no Plewnás nahza un gribeja nodfihit Stobekewa fpehtu no tahm eenemtahm „falajahm wallehm“, wehl rakfta, fa Stobekews tohs finajis gan fagaidiht, lahwis Turkeem peenahit uf 100 fohlu nu tad dewufchi no wifseem ftobbreem wirfti, tá fa tee mukufchi atpakal un gabalu tahlat noftahjufchees, fchahwufchi wehl uf muhfejem, bet drihs pawifam papudufchi, atpakal Plewná. Us muhfu pufi bij 120 eewainotu. No 31. Oktober rakfta no Wihnes, fa Turku augfta karakomiteja nofpreeduft Dfmanam pawehleht, lai nahit no Plewnás ahra. Warbuht drihs mehginahs fprauktees lauka. Bet Kreewi to til gaida. 400 leele gabali ftahw ifftrepti, telegrafa drahte eet pa wifu Kreewu lehgeri. Generalis Gurko ir ar felta fohbinu ar dimanteem apdahwinahis un jo duhfchigi aifftohdshis Dfmana palihgeem zetu.

Jig. Latw. aw. Nr. 44. eelfch Bertram f. finojuma no Jelgawas atrohдахs gabals, fas fahlahs ar teem wahrdeem: „Kurfemes bijchu kohpufch beedribá“ u. t. pr. libds pat beigahm. Schis gabals gan rohkräftá buhs fahdá lapas ohtra pufi bijis, fur to efmu pahrfchikhris un tá tas, man nefinoht, awifis eekhnis; buhtu to eerandufjis, tad nebuhtu wis to celizis. Jo laut gan tas rakfts fawus pretincekus nepeefauz pee wahrda, tad tomehr tur ir weetahm waloda, fahdai fawá lapá ruhmi ne-atwehletu. Latw. awifehm ir augftaks darbs, ne fá tá par „ifftreem Griku Jurem“ tehrfeht. Wehl deht teem wahrdeem, fas tur runa no „femkohpja un wina klutfcheem“ efam no Baltijas Semkohpja redakzijas luhgti, ifftaidroht, fa teem wahrdeem nebuhs wis fihmetees uf Baltijas femkohpi, lai lafitajeem ne-eenahloht dohmas, it fá Balt. Semkohpis nahtofchá gada wairs ne-ufnahitfchoht. Balt. Semkohpis, tá wina redaktors mums rakfta, ari 1878. g. ifnahit fá libds fchim. Drihsumá pabeigdamé fawu 3. gadagahjumu winfch pirmahs gruhtibas, fá tahs katram jaunam laifkräftam japahrwat, fen jau efoht pahrfpehjis, tá falohit efoht pilnigi dshiwihafspehtu eeguwees un eemeftu pawifam truhftoht bihteés, fa winfch drohfch neftahwetu.

Dafchadas finas.

No eelfchfemeem.

Kurfemes ugunsdrohfchibas beedribá pa Jurgeem 1877. bij mantibas apdrohfchinatas par 24^{1/2} miljoni rublu (no ifg. wairaf fá par milionu klahit nahzis). Rad no tahs eenahlfchás afekuranzes, teem 86,556 rubl. 51 kap., atfakaita nohft to kafes waldifchannas mafku ar 10,333 rubl. 33 kap., tad atfika no 18^{76/77}. preefch uguns fthahdes atlihdsinafchannas u. z. w. 76 tuhft. 233 rubl. 18 kap. Tahs uguns fthahdes, fas 18^{76/77}. gadá bij ja-atlihdsina, itaifija to summu no 69,153 rubl. 25 kap. Uguns nelatimes bij pee 113 ehlahm notikufchás: 40 mahju rijahm un 11 muifchu rijahm, 16 fainneeku un 5 muifchu dshiwiojamahm ehlahm, 19 laidareem, 8 flehtihm, 5 frohgeem, 2 bruhfcheem, 2 fchkuhneem, 3 fudmalahm, 1 fabrika un 1 ffohlaftnama. Tahs leelafahs fthahdes bij: Jumprawmuifch. pilé 8310 rubl., Schwitenes rij. 4400 rubl., Baldones flehtkelu fabrikis 4017 rubl., Iljes fudmalahs 3210 rubl., Jaunpils Pakimfch mahjas 1465 rubl., Balizes bruhfis 1332 rubl. u. t. pr.

No Jelgawas dahmufomitejas krahjums pee lafaretu wajjadfihahm, pilns wagoné, 25. Oktober uogahja pa dselzetu uf

Simnijas lasarethem, arī 2 slimokohpejas aishrauzja lihds. Starp teem 23. Okt. Rihgā atwesteem 95 eewainoteem atrohdahs atkal 2 Latweeschī.

Leepajas juhrmalē schowasar bahdes weesu skaitis bijis 1281; pirmās bahdes weesis bijis 13. Mai klahht, beidsamais 17. August. — Leepajas gimnastijā floblenu skaitis tagad ir 433.

No Jaun-Platonēs. 20. September f. g. pulkstien 1/28. wakarā muhs istrauzēja ugunšgrehks; nodedsa Widus-Bultneeku fainneekam kalpu klehtis, kurās arī fainneekam zita labiba un arī dascha zita manta bijuši; isglahbt neko newareja; uhdens ar drihs peetruska; wiswairak tika peemeklehts weens kalpa wihrs, kura mīsa manta un arī wīsa gada alga fadedsa; seewa un behrni paleek bes pahrtikas. Uguns bija zehlees no klehts-augschas, us kuras kahda wezenite guleja. Gohds Deewam, ka wehja nebija un zaur tam wareja tahs zitas klahht-esofschahs ehtas issargabt. R. R.

Widsemes un Igaunijas landageem usdohts runās nemt, ka schīhs gubernas war peebedrotees pee walstisprestandu maksas. Ir nodohmahts līt maksahht pa 6 1/5 kap. ir no defetin.

Rihgas pilsehta aprinkim pee schīhs rekruschu dohfschanas janodohd 483 rekruschī. Pehz generalschtaba isdalischanas no scheem nahs 26 gwardōs, 199 tanis pat regimentēs, kas stahw Rihgā un Jelgawā, ziti zītōs pulkōs.

Arī us Rehwelli 28. Oktobēr atweda 2 faguhstitus Turku generalus: Liwa Ahmed Pascha un Tefik Bei Efendi. Teem eerahdija kohrteli weenā trakteeri. Ap trakteeri mudsch ween aīš laudihm. Atwestajeem Turku saldajeem Rehwellē ir eerahdihts darbs un pesna pee walles norakschanas.

No Afowas juhrmales raksta, ka Kreewu laime karalaukā tur wīsu andelesdīhwi atweldsina. Kaufmani rehkina, ka Melnāhs juhras ohsti ar pawafaru buhs atkal swabadi un pehrf labibu leeliskam un leek to spihkerōs behrt. Labibas ir wisaplahrt Deewa swehtiba, bet tomehr ta arī tur fahht turgū kahpt.

Par noseedsneeku dīhwi Sibirijā kahda Pehterburgas awise rakstidama peemin, ka gan weens un ohtrēs tur sawu strahpi zeesdams arī labojotees un gohdiga zekā stahjoht, bet pee leela pulka tas ne-esohht wis redsamš. Tee us Sibiriju nosdīhtee ir isschīkrami pehz trejahm klaschēm: Tee leelakee noseedsneeki, noteesati us strahpes darbu, tohp pirmam laikam us prohwī tureti; kad wini labi wedahs, tad eetohp labakā schīkirā un war sawu strahpes laiku pa-ihsinahht us trescho dalu, ir pat pusi. Pee ohtrās schīkiras peeder tee us poselenu (kolonistu dīhwi) aīsdīhtee; kad tee labi wedahs, tad wini war eemantohht to bīhīwibu, eet pa wīsu Sibiriju, kur ween grib, andelejoht waj amatu strahdajohht. Tee treschee ir tahdi, kam no Sibirijas rohbescheem nau bīhīw atpakal nahht un teem jau tahda dīhwe nau nezīk apgruhntinata. Tā tad tur katrs waretu it labu jaunu muhscha gahjumu usnemt un wehl par derīgu lohzeekli zilweku draudsbā palīkt, bet deemschehl tas laims tahm sīrdihm wairak lihpt klahht, nekā tas labs.

Kur peens un medus tek. Kahds johku pilns Rihdseneeks Rihgā pa turgū eedams pee kahdas rinsteles palīka stahwoht un issauza: „Mehs pateesi tē dīhwojam apsohltā Deewa semē, kur peens un medus tek.“ Un pateesi pa rinsteli tezeja peens un medus, ko polizeja bij par fajauktu atradusi un rinstelē islehujuši.

Porzelana pijoles. Weens porzelana fabrika strahdneeks un musika pratejs Benedija ir istaisijis pijoles ar porzelana kasti, tahs tohnes stanoht par daudz mīhligi, tā ka dohma, ka tahs nahs gohdā.

Skunstneeku lohnes ir gan daudzlahrt tīk leelas, ka neweens zits strahdneeks tahdas newar peesneegt. No flawenahs dseedatajas Adelina Patti sino, ka ta nupat Englantē 5 konzertus dewusi un par to dabujusi 50 tuhst. franku. No Englantēs ta brauzja us Mailanti, kur atkal par 9 konzerteem tai ir 8 tuhst. fr. peesohtiti. Benedija atkal luhgtin luhds, lai brauz turp, labprahht grib par 4 konzertehm apgalwoht 8 tuhst. stochi fr.

Leelfirsts Kreewijas krohuamantinceks

Aleksander Alekxandrowitsch.

Sawa augsta tehwa un Keisara generaladjutants, generalis no infanterijas un kawalerijas, gwardu kohra koman. generalis, Atmans no wīsa kasaku spehka. Dsimis 26. Februar 1845., apprezehhts ar Dahnu kchnina meitu, prinzeši Dagmaru. Romandeere armijas nodalu pee Ruskuschas.

Muhsu pilsehteem.

Kā lasitaji to jau sīn, ir pehz jaumeem likumeem jauna dīhwe gaidama. Kursēm: Jelgawā, Leepajā un Kuldigā un Widsemē atkal Rihgā, Balmeerā, Zehsis un Tehrpatā ta jau fahksee ar jaunu gadu. Jelgawneekem ta weena schīkara wehletaju jau schīni nedekā (15. un 16. November) spers to pirmo un ihsti swarigo fohli us to jaunu buhschanu, prohti tee zekā to noteiktu skaitu pilsehtas runas wīhru jeb dumas lohzecku. Schīs runas wīhru pulks buhs no leela swara pee wīsas pilf. waldischanas; wīnu rohkās stahwehs ta waldibas galwu eezelchana; wini buhs tee, kas wīsu zitu wahrdā spreedihis un dalību nems pee pilf. waldischanas meschanas, pee eenemschanahm un isdohschanahm un tahm simtejadahm darischanahm. Kahdus wīhrus katrs pilsehts buhs few runas wīhrōs zehlis, to itweens pilsehtneeks dabuhs pehz pats manihht waj ar preeku waj ar noscheloschanu. Dapehz tad leekam pee sīrds wīseem balsotajeem, lai atdara azis un iswehlahs few tohs ihsti derigohs wīhrus, kam par wīsu to leetu ustizeht, kam buhtu gaisch prahts, taisna, filta sīrds un jautra azs, kas grib un war apwehrt sawa pil-

fehla truhlumus un labumus. Ultraf tahdus atradihs, kad meklehs pa wifahm tahm fchkirahm gan is studeereetem gan ne-studeereetem, is namu ihpafchneekem, is kaufmaneem, is amatneekem. Un tas ari buhs pareisi, ka runas wihras atradisees laudis is daschadahm dshwes lahtahm, ta wifu fchkiru waija-dshbas un balfi nahks dshdami un warehs tift eewehroti. Tais daschadas komifiones un apspreefchanas buhs lohti derigi tee wihri, kuri jau pehz sawa amata ar fpalwu proht strahdaht; preeksch zitas pahrswehfschanas atkal wihri, kas lai ari masak flobloti, tomehr dshwes gudribu mahzijuschees. Weena un tai pascha pilfehda zits zitu gan pasihst, sin it labi, zil kurfch katrs ir wehrts, ar ko ari ne-ehd no weenas blohdas, bet tomehr ir deriga leeta, ka deht ta zelfchanas darba labakas isdarrifchanas wifos pilfehds preekschomitejas ir fastahdijuschahs, kas nogudro un ziteem padohmus preekscha leek, zil no katras fchkiras un kahdi buhtu pee zelfchanas ja-eewehro. Tahda pahrruna eepreekschu ir lohti deriga, lai balfi nefaskaldahs, bet pareisi weenojahs. Tohs padohmus war katrs pahrbandiht un kas pee teem labs, to patureht. Bet to lai turahs preeksch azihm, ka ja te weena partija pret ohtru gribetu strahdaht, weena ohtru nomahkt, it weena tif pee saweem kandidateem palikt, tad ais stribdehm un fkaudibas pilfehda wispahrigs labums newaretu selt, tur peeredsetu tahs pasakas pateefibu is fencem Rohmas birgelu stribdes laifeem, ka kur rohka lepniba grib few ween dshwoht un wairs nekalsoht weheram, tur wehders fashuhst, bet rohka ari lihds. Daschadi prahti jau tahdai buhs pulla, netruchs to, kam wifs wezs ir launs un kas kahri tif us jaunu, nei ari to, kam eerasts wezs ween ir ta paradise, bet fchi daschprahtiba pulla nau launa, ta bruge to labo widejo zetu. Mehs nebrihnamees ari, ka katra fchkira grib labi swariga buht pee balfoschanahm un gribetu sawu waldineeku pulla wispirms tahdus redseht, kas winai ir draudstgi. Bet weena fchkirshana ir, kurai pee schihs muhsu pilfehdu leetas ne buht nebuhs rastees, un ja tai kur weetu eerahditu, tad tas buhtu par pohstu; ta buhtu ta fchkirshanahs pehz tautibahm, waj kahds ir Wahzeets waj Latweetis, waj Kreews waj Zuhds, waj Bohlis waj zits kas. Katrs to pefkatitu par gefigu padohmu, kad nowadu balfoschanas dohtu to padohmu, lai balfotaji katrs wehle tif sawus radus ween, weenalga kad ari ziti buhtu derigafi. Tapat katrs prahtigs pilfehneeks to eefkatihis par nederigu padohmu, kad winam kas eemusinatu, lai sawus runaswihrus zel weenigi us saweem tautibas radeem un eet tihfcham garam teem kreetneem un warbuht kreetnakeem is zitas tautibas laudihm. Wispirms lai reds katrs sawus, bet tapehz lai nau aklis preeksch ziteem. Pilfehdam buhs buht weenai draudsei; jaunais pilfehdu likums nei ko runa, nei ko grib sinahst no tautibu isschkirahm, tif ar ihpafchu noluhku winsch Schihdu teefibas ir nehmees aprohbefchoht. Schini leeta nebuhs isschkirtees pehz tam, no kahdas fahnes kurfch ir zehlees, kahdu walodu wina tehws, mahste runajufchi, bet weenigi, ko winsch patis ir wehrts, no kahda swara winsch patis tai pilfehda dshwe. Pa to fakam us teem jauneem balfotajeem, kas no Latweescheem nahks un nems dalibu, tapat ari gaidifim no teem, kas lihds schim pilfehda dshwi wadijufchi un kas ari wehl tagad tif lab pehz skaita ka ari, zaur zaurim fakoht, pehz kulturahs kahpenes stahwehs tai leelaka swara, ka wini ar taisnigi un mihtu firdi lai few peebedro jaunohs balfotajus un

eewehro ari is wini widus wifus tohs kandidatus, kas derigi runaswihras. Gelfch schihs fabeedroschanahs ar teem, kas lihdschirigo kulturu nefa pilfehdu dshwe, mehs redsam to zeribu us turpmaku fwehtigu zelu. Muhsu pilfehdu dshwei ir saws kulturahs sehgelis usspeests, kas nau wis tahds smahdejam. Kas wainas gribehs lasiht, tas sinams tohs atradihs, bet tahs atradihs pee itweenas zilwezigas eeriktes. Bet kad taisnigi spreefcham, tad newaram leegt, ka kad fchi kultura nau wis neeks, winas angli ir redsami, ir nahkufchi un nahk wehl dauds ziteem par labu. No dauds nekahrtibahm, par ko zitur fuhdsahs, muhsu pilfehdu ir palikufchi issargati; dauds, dauds ta laba buhtu pee wahrda minams. Lai usluhko, ko Mihga fwer pilfehdu pulla, lai usschkir tohs pilfehdu rufkus un reds, kas wifs ir no pilfehdu pufes darihst un tohp darihst, lai usluhko to eefschkirigu dshwi, tahs fimtejadas fabeedribas us wiswisadu labdaribu. Waj nau simti un simti meisteru un kaufmanu sawu amatu un dshwi wedufchi, ka wini wahrs ir gohdam minams? Kapehz ir sawada flana pee wahzu meistera mahzitees, ne ka pee Schihdu waj zita ka? Waj ta ir tufcha runa, kad muhsu pilfehdu grib eet drohfschi mehritees ar simts ziteem? Us scho gohdigas, lahtigas, ustizigas un gaischas dshwes kohpshanu, kas ir dshimufi is gadu fimtends krahtas kulturahs un zihnischanahs, mehs metam sawas azis, kad fakam: Muhsu pilfehneekem nau kas jauns jabuhwe, bet ja-isbuhwe un tahlak jaglihto tas, kas teem jau ir. Mehs sinam it labi un preezajamees, ka ar Latweeschu tautas attihstifshanohs ir stipri us preekschu gahjis, ihpafchi tas pilfehds ir redsams; lai nem kahdas fchkiras, kahdus amatus nemdams, lihds pat wifuaugstakeem, wifur tur atradihs jau Latweeschu dehlus pulla, bet ta tatschu buhtu nepeeaugufchu runa, kad kahds jau gribetu faziht: Mohst nu ar Wahzu kulturu, mehs ar sawu kulturu winas weetu jo teizami spehjam jau ispildiht, un Latweeschu tautibai buhs nu sawu sehgele usspeest wifai pilfehdu dshwei. Tapat ari newaram faziht, ka us zitu kahdu pufi te redsam augstaku kulturahs stahwofli, kurai gribam eepalihdseht seglós, no ka mums wairak atlehktu garigas un laizigas mantas. Un ja tas ta ir un katrs prahtigs sin, ka tas ta ir, — kapehz tad lai pinam tautifku teepschanohs schini leeta, kur ta ne ko labu newar atneht? Waj nau Zalgawa, waj zitos pilfehds, Latweeschu dehli, ja tee bij kreetni, sen jau sehdejufchi rahtskungu un zitos krehslós, ir skaititi bijufchi pilnu birgelu skaita, studeereti Latweeschi ar studeereetem Wahzeescheem, kaufman is Latweescheem weena kohpa ar kaufmaneem is Wahzeescheem, Latweeschu meisteri weena kohpa ar Wahzu meistereem, kapehz tad nu lai muhsu pulzinsch atmetahs noht, lai ar raidibu un fkaudibu usnem zelus, kur leeliba gan dauds sohla, bet it ne ko nespehz apgalwoht. Schim brihscham tas newar zitadi buht, ka is ta pulla, kureem wifuwairak to gaismoto peeder, buhs ari janahk tam leelakajam skaitam runas wihras; starp teem buhs tad ari tee, kas pee pilfehda waldifshanahs darbeem jau ir sehdejufchi un tohs pahrsina, un pateefi, kuri tur buhs tee kreetnee, pret teem neprotofees neweens prahtigs Latweets nei Kreews nei zits kas. Un ta tas tad ar isnahks, ka faderiba greesihis eewehribu ari us ziteem kreetneem wihreem, lai nebuhtu tee ari no Wahzu gimenes, un ari wini skaitis runas wihras ar katru zelfchanu wairofees pehz ta mehra, ka wifa wini tauta kulturahs kahps. Mihgas dshwe, ka jau leela andeles pilfehda,

Sludinafchana s.

Feb 24, Janwar 1830. g. Wisanghakt apstori-
nato Kursemes kreditbeedribas litumu 121. un 123.
paragrafa (stat. fcho likumu jaunaja isdowuna. 4.
punktē, 10. un 11. lapas wufē) Kursemes kreditbe-
edribas diwekzija zaur fcho **uffaka wifas wehl**
libds Zahneem 1878. g. geldigabs Kur-
semes uffakamabs Eihlu-grahmatas. Ehy
grahmatu ihpafchneefcem wajadsehs tadehl par Zah-
neem 1878. g. fawas uffakamabs Eihlu-grahmatas
libds ar jeshon- un kuponu-bogheneem Kursemes
kreditbeedribai eefneegt, lai waretu pret tahm to eefsch
tahm ihstektu kapitalu faemnt, pee lam teel atgaddi-
nabts, la weh augfcham peemineo likumu 125. para-
grafa weh Zahneem 1878. g. **par tahm uf-**
akamabs Eihlu-grahmatam fas tai laika
wehl nebuhtu Kursemes kreditbeedribai
eefneegtas, intrefes wais utifis maffatas.
Libds ar to fchi direkzija dara wehl sinamu. fa
wina no fchi laika libds 12. Merz 1878. g. ir
gatama:

- 1) tabs eefneegtas uffakamabs Eihlu-grahmatas
pret 5-prozentigam ne-uffakamam Kursemes
Eihlu-grahmatam oymainht, un
 - 2) jau tagad tabs uffakamabs Eihlu-grahmatas par
wina uilnigu wehribas-strigu, ar intrefchu atlib-
dinafchana libds wina eefneegfchana deenai,
preti nemt. 2
- Zelgawa, 21. Oktober 1877.
(Nr. 2835.) Direktoris: Lüdinghausen-Wolff.
Sekreteris: A. Henning.

Krohna Wirzawas pagasta waldiba zaur fcho sinamu
dara, la 26. Oktober f. g. weena **breede fehwe,**
tahds 6 gadus weza, uf lauka, pret Breeschu mah-
jahm, fakerta, un war mineto fehwi tas. las grun-
tigas peerahdichanas peenef, sludinafchana un ba-
roschana kofes aismalka, 4 nedeku laika pee Kr.
Wirzawas pag. waldibas preti nemt. 2
Kr. Wirzawa, 29. Oktober 1877.
(Nr. 968.) Pag. wez.: J. Aufman.
(S. W.) Pag. ffr.: G. Wahren.

No Krohna Wirzawas pagasta teefas teel wif tee,
tam tahdas taifnas parahdu prafschanas hubtu no
ta pee Bifkalmuifchad pagasta peederiga Wehtermu-
fcha nomitruscha mohderneka Jana Bagda, lapat kuri
winaam lo parahda walfkufchi, ufatzinat, wiewelakats
libds 16. Dezember f. g., kurfch tai leeta par to
weenigo isflehghchanaa termtu nolhts, pee fchis
pag. teefas peedobtees, ar to peebraudfchana, la wif
libds preefchminetai deenai nepeemeldejufchees pa-
rahdu dewejl fawas prafschanas teefbas saudehs un
parahdu aebmejl wehgh likumeem tiks strahpet. 2
Krohna Wirzawa, 21. Oktober 1877.
(Nr. 743.) Peefchb.: J. Eigenman.
(S. W.) Teef. ffrim.: G. Wahren.

No Krohna Behrsmuifchad pagasta teefas, Dohbeles
aprinht, teel zaur fcho wif tee ufatzinat, tam tah-
das mantofchana un parahdu peeprafchanaa teef-
bas pee nomitruscha Lufter-Wirneeku fainneka Jana
Stahlberga aifstahds mantibas hubtu, jeb las mire-
jam lo parahda palhts, libds 10. Dezember f. g.,
kurfch par to weenigo isflehghchanaa termtu nolhts,
pee fchis teefas peeteftees, jo weh tam tiks weh
likumeem darhts. 3
Behrsmuifchad teefasnamā, Oktober 1877.
Preefchfchd.: W. Weikman.
Strim.: G. Reichmann.

No Dohbeles aprinka teefas teel wif tee, tam tah-
das prafschanaa hubtu pee wanafara f. g. nomitrus-
fcha Dholmuifchad Peteru-trohdineka Jahna Al-
tebara mantibas, zaur fcho ufatzinat fawas prafschana
un peerahdichanaa diwu wehnefchu laika, rehli-
nabts no fcha ufatzinajama beidsamabs ifsludinafcha-
naa, pee fchis teefas peemeldeht, pee lam teel pee-
minehts, la wif tee, las augfcha mineta laika fawas
prafschanaa nebuhtu peedewufchi, ar tahm pawfham
pee meera tiks ahraditit. — Lapar art teel nelatika
Jahna Altebara parahdneefcem updohs, fawas pa-
rahdas mineta laika pee fchis teefas eemalfahb, ar
to peelohdinafchana, la ziadi tee strahp nabts, lahda
likumigl nolhta. 2
Zelgawa, 24. Oktober 1877.
(Nr. 4187.) Meera-teefasfchd.: Lieven.
Sekreteris: A. Strupp.

Bukaischu (Kokenhof) pagasta waldiba laipniqi uf-
aizina wifas zeen. pilfchtu-, pagasta- un murfchad-
wehzejas, fchit minetohs fcha pagasta lohjektus, las
fawas krobna- un pagasta-nobohfchanaa parahda pa-
likufchi un bes lahdam derigam uirahdichanaa-fih-
mehm apfahrt blandabs jeb nefnamas weetas dshmo,
faemnt un par arefht fchurp arfubhtit, lai tohs wa-
retu nobohd, la tee fawu parahdu atfrahda, la:
1) Jant Wittmann, 2) Juri Steffany, 3) Jant Brel-
bahn, 4) Kriifchajni Nobie, 5) Frijzi Bredicht, 6) Seb-
tabu Doppel, 7) Jant Grünnaufch, 8) Jant Neu-
mann, 9) Sahnueli Kromming, 10) Kriifchajni Jofse-
neef, 11) Kriifchajni Kofde, 12) Jant Altkute,
13) Willi Gibbur, 14) Jant Krumming, 15) Anfi
Bredicht, 16) Alefanderu Oglewig, 17) Anfi Sey-
ner, 18) Jant Krautewig, 19) Kriifchajni Sur-
raufchke, 20) Jant Mufchewig, 21) Juri Kafelaufch,
22) Jant Kafelaufch, 23) Jant, Jana dehlu, Kaf-
elaufch, 24) Mikeli Steinberg. 3
Bukaischds, 29. Oktober 1877.
(S. W.) Pag. wez.: J. Freudenfeld.
Pag. ffr.: A. Georgy.

Undelesweetas
pahrschchana.
Mufhu wifadu **fenkophibas leetu un ma-**
fchitu baqatt uilditohs lehgeris, la art mufhu kan-
teris, atrohabs no fchis deenas iflubwotit zitrefeja
teatera-rubme; eefefchana no „Basara“, **laku-**
cela Nr. 6.
Rihga, 1. November 1877.
Ziegler's un beedris.

Zelgawa, ffrimwerseela Nr. 6, ir no Jaungada
weena restorazija
libds ar inventaru dabujama. Ari **weenu biljardi**
war tur dabuht dirft.

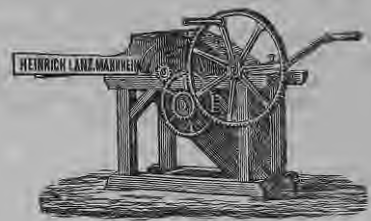
Sudraba
kabatas pulkstens,
ar to ufafchu: „за отличную стрельбу 113-го
пехотного Старорусского полка Сержа Папа-
монова“, ir wafudis. Gohdigs atradejs teel lubgts,
to pret 4 rubl. fudr. watejibas afgas nobohd
Swehtsmuifchad witi. 1

Suhdhibas-leetas,
las pee femalahm un augstakam teefahm un waldehm
teel weetas, pagastu darifchanaa, leetas, las uf fara-
deneestu, strahpes likumeem, krobna mahjahm, rentes
buhfchanaam, laulthas un mantofchanaa teefibahm
ze. ze. fihmejabs, weh pafschawfcham likumeem fa-
fahdu preefch kura katra, tam wafadshas, fuhdhibas,
aibides un kuhghchanaa rakhts. Neleedru nekam
likumigu parahdu rafsnigts leetas. Mana **dshwes-**
weeta ir Zelgawa, ffrimwerseela Nr. 11, apalkf-
tahfcha pa labo rohku. **Munas-ftundas:** Preefch-
pud. no pulst. 9—11.; weh pud. no pulst. 3—5.
2 **D. Tomberg.**

W. van Dyt
Rihga, Smifshwela,
Claytona
lo komobles un
ul kam. mafchines,
Paardarda
superfoffatu
un wifadas lau-fatomeezibas mafchines un riblas.

Wifas fortes **kegeitu, faufas plankas, deh-**
tus un laktas pahrdohd par wilehkalajeem tirgeem
G. J. Jakobfohns,
Zelgawa, uwee eela, fataja nama No 4, aif bruhwera
Germutja. 2

Kulamabs-mafchines,
ar rohlahm un firgu-fpeshu
djenamas, if
Heinrich Lanza fabrika, Mannheimē.
Schis fabrikis ir libds 1876. g. heigahm pahrdewis
54,972 mafchines,
las wilelabala peerahdichana, la fchis mafchines ir
fohtl tehamas. Wentgais krahjums pee
F. W. Grahamna, Rihga,
Mfolateela, blafus ftrahneeku dabufam.

No Behrsmuifchad pagasta **Djean mahjahm** teel
finams darhts, la tur 18. September f. g. peektibduft

weena gobws;
tam fchi hubtu peederiga, lai peeteigahs pee Kr.
Behrsmuifchad pag. waldibas. 1

15. November f. g. tiks uf **Tufuma** wif-
piltetefas pawehli no 16. September 1876. g. pee
minetas teefas Kandawas 1

grunts-gabals
Nr. 44. watekshoblitajam pahrdohs. Klachtas ftrahs
war Tulumu wifepiltetefas kangeleja dabuht fmoht. 4

Stohlas apmelledami
jaunefli
dabuhh peenahfham rubmi un pahrtiku pee Annaa
basntjas ehrgelneeka **G. Gerrmana knuga,** Zel-
gawa, leelaja eela Nr. 50.

No Raubites pagasta teefas teel zaur fcho sinamā
darhts, la Kahrka Eichwalda mantiba, fahfawfcha
eefsch trankeem un dafchadahm zitahm leetahm, 10.
November fch. g. Dohbles Straiju mefchafarga
mahjas uhtrup tiks pahrdohsa.
Nuhtis, 2. November 1877.
(Nr. 92.) Preefchfchd.: D. Kleinhoff.
(S. W.) Teef. ffrim.: G. Schwan.

Ludwig Japhē,
Zelgawa, leelaja eela Nr. 5, peedabawa fee-
mat luwodamees fawu baqatigi uildito **fafchok-**
preffchu lehgeri par peefchameem tirgeem. Zur-
par art ir katra laika **gatawi dahmu un fangu**
fafchoki dabujami, un apstelleschanaa uf freemato
un ahtrako teel ifdaritas.

pee
S. Brinkmana & beedr.
Nr. 4. Zelgawa, katolu-eela Nr. 4.
ir wifad feemas prezes par lohti lehteem tirgeem da-
bunamas, fa: **dahmu un fangu paletofi, wad-**
malas un buffkini, wifas fortes **kleifchu-drah-**
nas, gumijas fafchok-fahbakt un ta jo pr-
turpat art teel **dahmu un fangu paletofu** ay-
stelleschanaa preti nemtas, un teel wif uf lehtako
aprehnabts un uf freemato un ahtrako ifdaribts. 3

Mihlestiba un apprehziba,
jeb prejt tikai weenu. Kriminol-stahts. Dabu-
jams wifas grahamu-bophdes. Rakfa 20 lap. par
effempl. 1

Zelgawas un apgabala Latweefchi,

fureem vee jaunū pilfehtas weeteeku wehleſchanas ir teeſibas, tika labas ſagatawoſchanas deht wiſpirms 30. oktobrī ſch. g. Wilnas weefnizā uſaiſināti ſanabti. Minetā deenā ſanabta labdu 100 Latweefchu un ſwehleja iſwaſchu, ſi teem widreem: **R. Bertram, J. Kleinberg, S. Weinberg, V. Uihman, J. Brankſchewis** un **J. Seemel** ſaſtabwoſchu komiteju, kura lai apſpreſch labdu, no Zelgawā agrati dibinatas un ſi daſchadabam kaſtrabam ſaſtabwoſchas komitejas, zaur rabiſlungu **Woldemar** ſgu, eefneegtu ſandiatu-liſti un daſchas zitas ſche eewebrojamas wojadſibas, un tad ſawu ſpreedumu zel nab-koſchat ſapulzei preeſchā. Uſ ſapulzi 2. nowembri ſch. g., Wilnas weefnizā, komiteja iſka preeſchā, ka lihd ar Zelg. Latw. ſaimneezigu attihſtibu ari wina gara un prahta iſglitiba ſiwri noſarabā no jaunab pilfehtas waldeſ, ka tapehž no Zelgawas Latweefchu puſes gau ſiwri jaraugabā uſ to, ka pilfehtas weeteeku pulkā tiktū eewehleti wihti — lai tee ari buhtu no tautibas labdas buhdami — kaſ til ari ſchejeenes Latweefchu pēnabžigabā wojadſibas eewehro. Uſ to tad ari ſapulze eefneegtai liſtri weenprahtigi pēbeedrojāhā ar to wehleſchanohā, ka tee te jau uſſibmetee daſchi lungi no Latweefchu dſimuma ari par ſawu tauteeſchu lab-ſtaſchanoſs pēlſahjigi ruberoh. Sapulzejuſchees Zelgawas un apgabala Latweefchi wehl apwehmahs turymal jo wairak eewehroht un laſht janno ſi deenas ſinabdamo lauwiflo laſtraſtu „**Rihgas Lapa**“, kura weenigā ari Zelgawas Latweefchu labumu vee jaunab pilfehtas waldeſ zelſchanas til ſiwri eewehrojufe. Sapulze palika tai žeribā, ka „**Rihgas Lapa**“ to ari uſ preeſchu dariba.

Mahkoſcho ſapulzi nolika uſ pirmdeenu, 14. nowembri, pulſt. 6 wakarā, Wilnas weefnizā.

Zelgawas Latweefchi, tureſimees nu jo weenprahtigi un paſtabwiti kobyā, ne-aiſairiſimees ſewis pa-ſchus, tad muhs ari žiti ne-aiſairiſhs un tad ari mehſ buhſim ſiwri, neſchaubigi un Zelgawas pilſowu teeſibas wehrtigi!

Komiteja.

Ferd. Beſthorn grahmatu bohdeſ, Zelgawā un Kuldigā, ka ari **J. W. Häckera** grahmatu bohde, Rihgā, domes gangi, dabujama ſchahda jauna grahmata:

Debefu-maiſe.

40 Bihbeles ſtahtsi, M. Luttera katkiſmus ar
50 Bihbeles-perſchineem, Luhgſchanas un
30 Baſnizas-dſeefmas

iſdohta no

R. Starck,

Rihgas Mahrinadraudis Mahſitaja.

Ar dauds bildehm puſchkota.

Makſa 35 kap.

Dabujamas wiſas grahmatu-bohdēs:

ſtohlasmahzitajs

je b:

ahduzeppure un dſeefmugrahmata.

Zauka ſeemasſwehliku dahwana

preeſch leelakeem un leekeem behrneem,

Fr. Meſon.

Makſa 25 kap.

Leeldeenas=ohlas.

Stahſt,

kaſ behrneem par Leeldeenas=dahwanu dert pahrtulkohts

P. Seewald.

Makſa 20 kap.

Zauki ſtahtsi

par

dabu un ſweſchahm ſemehm

no

J. Friedemann.

Tē klati trihs ar pērwehm iſpuſchkotas bildeſ.

Makſa 40 kap.

Kalpu-grahmatina

ar

peezeem kalpu-ſtahtsteem un weenu kalpu-ſpreddiki.

Latwiſki

G. Dauge.

Makſa 30 kap.

Ar augtas waldiſchanas atwehleſchanu.

Kurſemes

biſchu-koſpeju beedriba.

Behž general-ſapulzes ſpreeduma no 15. Julija 1876. gada waijaga ſchis beedribas

general-ſapulzei

reſi gada, Dezebēra mehneſcha ohtā žetortdeenā ſanabti, taſ buhtu, ka ſchint gada **8. Dezebēri** tam waijaga notiſt. Behž ta paſcha ſpreeduma un ſapulzes gribas, preeſch taſ deenas iſwaſchā wadonā teel iſwehlehts, no wezas preeſchneezibas reh-ſtinumi teel nozemti, jauna preeſchneeziba tad žazek, un war tant paſchā deenā beedribas leetās par preſidentu ſubdiſbas eefneegt, ka taſ ari „**Walt. Seml.**“ 29. nummurā no pēhn gada, 230. l. v. iſfludinahs un uſ to beedri zaur ſcho teel uſmanigi dariti.

Makſu-webejs: **D. Tombergš.**

Āee **J. W. Steffenhagen** un dehta tika nu-pat gatawa un ſi wiſas grahmatu-bohdēs dabujama:

Kreewu

walodas grahmata

preeſch

Lauku-ſtohlahm.

Sagahdata no

R. Grüner,

Rendes mahſitaja.

Makſa 50 kap. fubr.

Šchi grahmata uſ trim ſeemahm awgabdata Pirmā ſeemā wina ſtohleneem grih doht eepaſibtees ar bohſtabeem, ſilabam, laſchānu un wahedu lohzi-ſchanu. Ihdōs mahžijums un pahrtulkojamōs panōdō tapat Kreewu ka Latweefchu walodā wina eemahžihā wihreeſchu kaſtrās deklīneerſchanu un no kojugeere-ſchanas pirmo fundamenti. Ohtā ſeemā wina ees žauri widejas un ſeeweeſchu kaſtrās deklīneerſchanu un laſka wahrdus. Treſchā ſeemā wina paſneegs iſfa-kaſ paſažikas no Kreewu grahmatam nemtas, lai ſtohlenti ar tabm darbojāhā, taſ pahrtulkojami. Šchim treſcham ſohlim ir peelika klati wahrdnize, lai treſchā ſeemā ſtohlenti aridſan mahžahs uſſaklēt wahrdus, ko wehl pawiſam nau mahžijufchees jeb pēemir-ſuſchi.

„Žauni wahrdi“, kaſ lihdſ ſchim nebij eeraht Latweefchu walodā, manim aridſan biſ jamelle, bet eſmu publejees, žil ſpehdams tohs peeliſhinahht gramatiſkā jau ſen eewehreem Latiniſkeem un Wahžu wahrdēem. Wiſu triju ſeemu ſohltus žaurgabjuſchi lauku-ſtohlu ſtohlenti drohſchi wahrehs iſtureht ekſami, kaſ wineem kara-deeneſtu pa-ihſinahs no 6 uſ 4 gadeem.

Makſitajs.

Pirma

laſiſchanas grahmata.

Mahjas un ſtohlaſ-behrneem

par labbu ſarakiſita

no

Paul Emil Schach,

Triſes un Wellanes mahſitaja.

Makſa 25 kap.

Sanne

je b

Mahnu-tizzibas augli un gals.

Stahſt

no Wahžu walodas pahrtulkohts un Latweeſcheem par labbu pahrtaiſhts

no

Chriſtoph Johann Fuhs,

Salwes draudis mahſitaja.

Makſa 30 kap.

Bafnizas un fkolhas finas.

Weens Kungs, weena tijiba, weena křiftiba.

Rahditajs: Sinas. Lauzeneeku behrnu wezakeem. Dahwonas. Zelgawas
latw. pilsehta draudse. Mřionas lapa.

Sinas.

Latweefchu kurlmehmo fkolha Zelgawā. Jau weenu-
reis es Latweefchu Awifchu lasitajeem par augscham peeminetu
fkolhu ko passinoju. — Tagad atkal Zelgawā buhdams no
jauna eewehroju, zil tohti zeen. Schulz mahzitajs par teem ne-
laimigeem kurlmehmeem publejahs, griedams tohs par deri-
geem zilwekeem ismahziht, kas ari sawu dřihwibas usturu pa-
fchi waretu nopelnihht un nebuhtu ziteem ne par kahdu nastu,
prohti: winfch ir nodohmajis fchohs behrnus ari likt amatōs
mahziht. Bet tur nu wineem tagad ir leels ruhpehts, ka to
preefch teem daschadeem amata rihkeem wajadřigu naudu sada-
buht. Gan jau zaur Zelgawas Wahzu awifi ir luhdřis, lai
schehligi zilweki winam preefch fchihs leetas zil spehdami ko
atmestu, bet lihds fcho brihdi wehl ir mas sadabuhts. Ir ne-
war nepawifam zereht, us tahdu wihi ween wifu wajia-
dřibu sadabuht. Zelgawneekem pascheem ir pateefi jau pa-
fcheem deewagan wifadu wajadřibu un tee til war peepalihdse-
taji buht pee fchihs fkolhas, kas tatschu ir fkolha preefch wi-
feem Latweefchu nelaimigeem kurlmehmeem. No Wahzee-
fchu pufes ir jau lihds fchim fchai Latweefchu fkolhai leela
palihdřiba rahdita, bet wini tatschu joprohjam til tad ar pree-
zibu pee fchihs fkolhas ustura nems dalibu, kad ari redsams
buhš, ka wifa Latwija rahda ari no sawas pufes ruhpihu gar
fcho fkolhu. Tee wezaki no fcheem nelaimigeem behrneem
daudřkahrt nespehji ne to fkolhas ustura naudu par sawu behrnu
weeni paschi aismakřaht; tapat ari ne tee masi nowadi. Tur
nu peenahhtohs gan wifseem Kursemes nowadeem dalibu nemt
pee fchi fkolhas ustura. Nelaimigeem wezaki to war gan prafi-
tees. So ka wini makřa galwasnaudā lihds ari to datu preefch
pagasta fkolhas, kur tatschu winu nelaimigs behrns newar ne
ko smeltees, tad tatschu wajadřetu ari dakiau no tahs naudas
atlizinaht preefch tahs fkolhas, kur winu behrni war tikt fkol-
loti. Jau tairniba to peepraftu, kad ari wehl mihlestiba nemas ue-
runatu lihds. Un kapehji tad tas lai nenoteek, ka no katra Kur-
semes nowada ifgadus weena naudas summina tohp atlizinata
un Zelgawas Latw. kurlmehmo fkolhai peefuhta, ka waretu, ja
ari ne tuhđal wifus, tomehr arweenu wairaf fchohs nelaimigus
kurlmehmus behrnus no Kursemes tai fkolhā ustureht, tohs la-
fifchanā, Deewahrdōs, rakřifchanā un rehkinaschanā un tapat
ari amatōs mahziht, ka fkolhdera, difchlara, kurlpuekla, kaleja
un zitōs amatōs? — Ta leeta nemas nebuhtu til gruhiti isda-
rama, kad zeen. pagastu wezakee wifur fcho leetu ruhpihi sawā
rohka nemtu. Daudři war weenam islihđseht. — Kad goh-
digahs pagastu waldbibas, ka tas jau pee pahri pagasteem noteek,
til nezil kapeiku pee sawahm galwasnaudās klaseereřchanahm

ustrekinatu preefch fchihs wajadřibas un no katra nowada
weena summa tikt preefch Zelg. Latw. kurlmehmo fkolhas waj nu
taifni waj zaur mahzitaju eefuhtita, tad wifa ta leeta tuhđal
ar sawadu felmibu eetu. Mehš fchim brihřham negribetu wehl
it nekahdu summu noteekt, bet til to wehletumees redseht, ka if
weens nowads sawu summu preefch tam lafa un nodohđ. Kas
tas buhtu par swehtigu darbu! Zil nelaimigeem tā tiktu lih-
dsehts un tee tiktu aplaimoti! Kapehji es luhđsu zeen. Latw.
aw. apgahdataju, lai tas usnem sawā lapā fcho manu luhgřcha-
nas balsu, ko pee wifseem nowadu waldbineekem fuhtu, lai tee
nemtu fcho tohti wajadřigu leetu labā pahrdohmaschanā un
tad to labu dara Deewam par gohdu un saweem tautas brah-
seem par labu. Grōning.

Peē Kursemes ewang. luter. konřistorijas ir tagad
brihwā weens stipendijums (Schwemschucha stip. 125 rubl. 40
kop.), us ko war meldetees studenti, kas Lehrpatas universitetē
par mahzitajeem studeere un lam pascheem rohziha masa.

Skohlmeistern konferenzenes tika noturetas no Saldus
apriņka fkolhotajeem Saldus fkolhasnamā 26. September un
no Kuldigas apgabala fkolhotajeem 10. Oktober Kuldigas
Latw. mahzitaja muischā.

No Kuldigas mums rakřta, ka Kalnamuischās jaunais
fkolhasnams 8. Oktober tizis eeswehtihš. Nams ir 2-tah-
fchigs, ar leelahm sahlehmi, tā ka warehs weegli lihds 200
behrnus tur usnemt. 2 fkolhotaji stahwehs tur amatā. Pir-
mais ir Freimann k., lihdsřchinigais palihga fkolhotajs Kabilē,
ohtris Bergmann k., lihdsřchinigais Ranku fkolhotajs. — Padurē,
ka dřirdam, tairfhs fkolhu preefch Padures, Mangenu, Krah-
tfchu, Wirkusmuischās, Bez-Kuldigas, Nabas un Wehgas
pagasteem.

Leepajas pilsehta waldbiba ari fchini gadā ir atkal daschadi
ruhpejusees par fkolhas buhřchanu Leepajā. Brauna meitenu
fkolhas wezais nams ir fchogad gruntigi pahrlabohts, ir par weenu
tahřchu pa-angřtinahhts un dabujis ohtre klafi klahht. Wehl
fchini laikā ir weens jauns 2 tahřchu augřis muhrehts fkolhas-
nams usbuhwehts preefch uabagu meitenem; fchi fkolha ir jau
preefch 32 gadeem dibinata, bet ehka bij pawifam weza pali-
kusi, tā ka fkolha bij us zitu namu janozel. Nabagu direkřijai
ifdewees to wajadřigu naudas summu sadabuht, ar ko wareja
jauunu namu uřtaifihht. Tas nu tika 1. Oktober no Leepajas
zeen. mahzitaja Rottermund eeswehtihš.

No Remtes. Ohtredeem, to 18. Oktober, tika muhřu
jaunpeebuhwetais fkolhasnama gals eeswehtihš. Behji jau-
kas un pee firds eijoschās runas, kuru zeen. Jaunpils mahzi-
tajs Bernewig k. tilpat us wezakeem, ka us behrneem runaja,
tika wifsi behrni, kureem fcho seemu fkolha ja-apmetle, no zeen.
mahzitaja pahrlaufřhinati un lihds kahdeem 80 peenemti

Lihdi schim namâ preeksch lahda skaita nemas ruhmes buhtu bijis, bet tagad zaur to jaunpeebuhweto galu, kusch divas tahschâs ir, mums ruhme ir lohti ehrtâ. Schini jaunajâ ruhme atrohdahs 2 leelas istabas, kuras 6 asis garas un 3¹/₂ asis platas. Nu ir muhsu namâ pawisam 20 asis garfch. Tai weenâ jaunâ istabâ tiks klase eerikteta un ta ohtra buhs meite-nehm par gulamo istabu. Tad ir apalkschâ atkal divas istabas ar gultahm, preeksch sehneem fur guleht. Wis materialis lihdi ar amatneekcem ir mums no muhsu zeeniga leeklunga, grafa Medem dohts, — tâ tik mums pascheem zilwekt bij japeesuhâ. Par to mehs muhsu augstam leeklungam no firds pateizamees.

J. B—r.

No Rihgas. Leelam pulkam Rihdsneeku 26. Oktobers bij leela gohda un preeka deenina, Rihgas Mahrtna draudse fwehtija schini deenâ sawu 25. dsunshanas deenu. Gan laiks nebij ne zil jauks, tomehr ap noliktu stundu, pulksten 5. wakarâ, bij leela draudse sawâ jauki puschkota Deewanamâ winâpuf' Daugawas fapulzejusces. Uri zeen. gubernatora kungs, Rihgas zeen. superdents, augstee pilsehta kungi, basnizas preekschneeki un dauds ziti kungi nehma dalibu pee scheem fwehtkeem. Basniza bij flaisiti apgaismota; baltais Deewanams tumfchâ meschâ spihdeja jo krahschne fawâ spohschumâ. Widus-durwis bij ar sakumeem un raibahm lampahm puschkohts, eekschpufê bij lasami tee wahrdi: „Lai Deewu flawejam! XXV. gadu fwehtkôs“. Altaris bij krahschne puschkota un leezinaja, zil firnigu dalibu wisa draudse pee schihs gohdadeenas nehma. Swehtdeen to 26. Oktober 1852. gadâ nelaika Rihgas superdents Dr. Voelchau bij tahs dahgahs dahwanas, lo kristiga mihlestiba, tiklab Wahzu kâ Latweeschu firdis, schim jaunam Deewa namam bij dahwinajusi, fanehmis is to mahzitaju Taube, Hillner, Blumenbach un Weyrich k. k. rohlahm un tad ar Dahwida 84. dseesm. wahrdeem firnigu deewaluhgshanu turejis par to jaunu Deewanamu un winâ cewedis wina pirmo ganu un mahzitaju, zeen. Starck mahzitaju. Ur scheem pascheem Dahwida dseemas wahrdeem: Kâ ir mihligas tawas mahju-weetas, af kungs Zebao! eefahla ari tagad zeen. superdents Müller kungs sawu fwehtkurunu, peeminedams to 25. gadu gahjumu tik lab preeksch draudses kâ winas gana un mahzitaja un Deewa turpmaku fwehtibu luhgdams preeksch schi Deewa nama. Latweeschu un Wahzu walodâ tad runaja zeen. Starck mahzitajs par teem pascheem biheles wahrdeem (Jahn. 4, 47—54), par kureem preeksch 25 gadeem no schi kanzela bij sprediki fazijis. Swehtku deewakalposhanu heidja ar flawas dseesmu. Jauki flaneja ari ta saweenota dseedaschana no Latweeschu un Wahzu fwehtku beedreem, kâ weeneem brahteem, kâpat ta ehrgelu speshschana ar basuhnu flarahm, tee jaukee balfi no Mahrtna skohlas skohlas-behrneem. Par peeminu schai deenai zeen. Starck mahzitajs ir lizis drukahnt grahmatianu par Mahrtna draudses un basnizas 25 gadu zelu, fur wis atrohdahs peeminehts, kâ ar wisu basnizas buhschannu, skohlahm u. t. pr. gahjis. Ta ir weena dahga lapa is Rihgas dsihwes un dohd leezibu, kâ Rihgas pilsehta waldineeki ir ruhpiigas firdis rahdijufchi ari pee schi darba, kas wispirms nahzis par labu Latweeschu tizibas brahteem. Gohdam tohp ari minehts

ta muhrneeku meistera Dohnberg k. wahrds, kas tohrni buhwes un zimernanu meisters Wietzenhausen, kas tohrna spizi rittejis un lizis. — „Rig. Zeitung“ scho paschu gohdadeemu pahrrunadama raksta tâ: Leela un fwehta bij ta wajadstiba, kurai par labu scho basnizu preeksch 25 gadeem zehla. Starp teem, preeksch kureem schi basniza bij jataisa un starp teem, kas winu laikija, tezeja Daugawas upe; wehl nebij dselszela tilta, nebij Wajena damslawu, laudis no kreifahs daugmales bij schkirti no teem labajâ daugmalê. Wehl tur nebij draudse, bet tik eedshwotaji no Ageneskalna, Schwarz-, Safu muishas, Ilgezeema. Teem bij japeeluhko pascheem, kâ fwehtdeenâs, wehtrainâ laikâ lai teek us deewakalposhanu; dalibu pee skohlahm un ziteem labumeem tee nespehja no turenâs nemt. Brahkeris Sommer k. bij tas pirmâs, kas scho basnizas buhwi runâ nehma un leela gilda peenehma to preekschâ lishchannu un atwehleja us to 16 tuhkt. rublu. 18. Februar 1846. g. no-spreeda Ageneskalnâs zelt basnizu, kurai par peeminu tai 300. Mahrtna Lutera mirschanas deenai (18. Februar 1546) dewa to wahrdu: „Mahrtna basniza“. Nu sakla nahkt dahwana pehz dahwanas. Gildas wezakais von Bulmerink dahwinaja 20 tuhkt. rublu, lai buhwe no tam mahzitaja muishu un ir usturs mahzitajam, pehzak muish wehl peelika 5000 rbl. flahnt. Schwarz k. familija dahwinaja to gruntsplazi preeksch basnizas un mahzitaja muishas un skohlas; ziti dewa altara bildi, ziti altara riklus. Wisa birschu komiteja rahdija daudskahrt wehl sawu mihlu firdi schai draudsei un winas Deewanamam. Tâ buhweja no laba Daugawas krasta basnizu preeksch laudihm kreisajâ krastâ. Wahzeeschi buhweja basnizu wispirms preeksch Latweescheem. Wahzeeschi par to gahdaja, kâ Latweescheem tur ir sawa kahrtiga draudses dsihwes buhschana un skohlas. Tur nemekleja starpibas starp Wahzeeti un Latweeti, wisi jutahs kâ weeni ewangeliski kristigi laudis, weenas tehwijas dehti. Ta bij ta fwehtiba, lo tam jaunam Deewanamam un tai jaunai draudsei zelâ dewa. Un draudses zeksch ir fwehtihis bijis: 1853. gadâ tur kristija 36 behrnus, eefwehtija 31, laulaja 11 pahrus, deewagaladneeku bij 369, — un 1876. gadâ 321 krist. behrn., 99 eefw., 77 laul., 3053 deewagaladneeki. Mahrtna draudsei tagad ir 8000 lohjekli, 5000 Latweeschi un 3000 Wahzeeschi, kas ari no Latweescheem zehlfusces. Mahrtna basnizas skohla, ari zaur Rihgas gildas palihdsibu, ir jau schinis 25 gaddâs warejusi 850 behrnus skohloht, kas zitadi buhtu palikufchi bes skohlas-mahzibahm. Mahrtna basniza ir leeziba, kâ Wahzeeschu un Latweeschu labklahschanahs fader kohpâ, nau wis ta leeta tâ, kâ weeneem jabuht pret ohtrcem. Neweens no abejeem lai nelepojahs, it kâ esohnt tik ohtram ween un ne ari few kalposis. Bet weens ir ohtram kalposis, abeju dsihwesbuhschana karajahs kohpâ, weena tehwijs, weeni peedshwojumi, weena tiziba, weena kultura. Pateesi nau wis wajadstigs, wehl wisus tohs zitus darbus zilwezibas tihrumâ mineht lihdi teem neredfigu un kurlnehmu nameem, lai buhtu peerahdihts, kâ muhsu semites dsihwe nau wis kâ kalnajâs tee strehki floghs us flogha usgulces, bet ir weena eekschliga neschktrama faitte, kas wisus weeno un nau wis ween nelaimê, bet ir ari laime, kâ muhsu dsihwê atrohdahs daschadas tautibas weenâ kohpâ.

Mihgās politehnikas augstajā skolā preekščklasē tagad ir 135, studentu skaits ir 338 (52 wairak nekā pērn.)

Wallas Latv. pagasta skolotāju seminars 1. Oktobrī svehtija savu dšimschanas deenu, pirmoreis savā pascha namā, ko 13. Janwar eeswehtija. Preekšč 6 gadi Widsemes muischneeziba scho seminari eezebla; schini laika nu jau ir 73 mahzēkļi no schi seminara par pagast. skolotajeem amatōs eestahjuschi. Schim brihscham pirmā klasē ir 21 mahzēkļi, ohtā 18., kas tohp no 3 skolotajeem mahziti. Mahzibas laiks ir 2 gadi. (Rig. 3.)

Ta jaunzelama gimnastija Zehsis wareschoht gan tik ar 1882. gadu tikt eerikteta. No krohna puses tai ir jau preekšč gadeem, muhsu Kungam un Keisaram Mihgā esoh, 10 tuhst. rublu katru gadu peepalihdšibas apsohlihts, bet waj schi kapitata prozentes jau no schi laika buhs sahkt peerehkinahkt klahht jeb tik to naudū sahkt sanemt, kad gimnastija gatawa, ta leeta wehl nau isspreesta.

Lauzeneeku behrnu wezakeem.

(31 pascha peedšhwojumeem un eewehrojumeem.)

Wehl gribu behrnu wezakus usmanigus darisht us to, kuri warbuht Zelgawas apgabala dšimwo, zik leelo ustizibu Zelgawas realskohlā laukskohlām dahwa. Wairak reifas esmu pee eestahschanas eefamena klahhtbijis un pahrlēezinajeēs, ka pa leelakai dalai, kas tani eestahj, ir — laukskohlneeki, un neween tahdi, kuri kwartas eefamena pastahw, bet ari tahdi, kas terzijā ar sawahm sinatnibahm war eetikt, kur it ihpafchi starp pehdejeem par welki pehz elementarskohlneekēem meklesti, jo tahdus pa wisam pee terzijās eefamena nepeelaisch.

Weidsoht wehl wezakeem atleek weena ruhpe, tee baschijahs un sehrojahs par saweem behrneem, kad us pilsehtu jawed: kur gan tee lai kohrteli preekšč teem dabuhn. Kad pahrluhkojam jauna semestera sahkmā muhsu laikrakstu sludinajumus, tad atrohdam leelu pulku starp teem, kur kahda „madamina“ jeb „freilene“ par lohti lehtu maksu behrnus wehlahs kostē jeb kohrteli usnemt.

Zaur fen atsihteem peerahdijumeem mums sinams, ka wis, kas lehts, nau arweenu teizams; dascha leeta, lehti pirhta, isnahkt beigās lohti dahrga. Tapat tas ir pa leelakai dalai ar tahm pilsehta madaminahm, kuras lauzeneeku behrneem peedahwa sawas pa leelakai dalai lohti nederigas ruhmes. Daschā tahdā „kohrteli“, kur pehz ihsta mehra tikai trihs behrni waretu peemahjoht, teek sabahsti diwi- ja pat trihsreis tildauds, kas behrnu weseelibat un tadeht mahzibai lohti skahdigās. Dascha tahda madamina pa brihwlaiku proht behrnus ar nederigeem un behrneem neweseligeem dšehreeneem pazeenahkt; ka tas smahdejams, to katris eeskatihs. Un kad wezaki pilsehtā eebrankuschi apwaizajahs, ka behrns mahzahs un uswedahs, waj peenahzigi skohlū apmekle, tad madamina, lai gan sin, ka sehns katrā nedelā pahri deenas nokawe, par to zeesch klusu, turpretim palaidni wehl usteiz. Waj ta nu gan ir ta laba usraudšiba, ko ta eesahkmā apsohlijahs ispidiht? Wairak tā weenreis esmu dširdejis scheschlochanohs no tahdeem skohlneekēem, kuri pehz-

laika labakā un stingrakā usraudšichanā teek eedohti: „Kad mani wezaki mani eesahkmā buhtu labakā kohrteli eedewuschi, tad gan jau sen buhtu sawu skohlās laiku pabeidšis.“ No schi peemehra mehš redsam, ka tas ir no leela swara, kahdā weetā jeb kohrteli teek behrns eedohts, ka tas pee wifas behrna mahzibas ir leela leeta; tadeht, ja behrnam newedahs ar skohlās mahzibu jeb darbeem, ja tas wairak gadus fehseh weenā un tani paschā klasē, tad wiswairak ir wainigs pee tam wina kohrtelis. Gan pahri reifas katrā pusgadā teek tahdi kohrteli un pensiona weetas no skolotajeem rewideeretās, ari katram skohlneeku fainneekam jeb fainneezei wajag tahdas tā nosauktās pensiona sihmes, kurā teek isteikts, zik behrnu ir atklauts usnemt, bet tomehr zik nepareisibas nenoteek! Prohteet: tahdi skohlneeki, kuri saka, ka tee pee radeem dšihwojoht, neteek pahrluhkoti, ne ari tahdeem wajadšiga kahda pensiona sihme, un tahdai madaminai nenahkshs wis gruhiti, behrnus pee tam peedabuht, lai fehēe issakahs par schihs radineekēem, lai gan no radneezihas nau ne smakas. Us tahdu wihs noteek schahdas un tahdas nepareisibas pee tahdeem radeem, bes ka skolotajs no tam ko sinatu. Wehlejam buhtu, ka skolotaji publihus netaupitu un nemtohs tahdus radineekus reis pahraudsiht; zik daudreis tee ne-ufeehtu launumu, kuru lihds pamatam wajadsetu isnihzinahkt.

Zaur scho redsam, kahdi netikumi noteek tahdōs kohrtelōs; tadeht nederetu wis wezakeem tikdauds wehribas greest us lehteem madaminu kohrteem, bet pareisigaki buhtu preekšč behrneem gahdahts, ja tee ari wairak isdohtu preekšč behrnu peemihnes pilsehtā, kur tad tee sin, ka wimu behrns ir peeklahjigā ruhme un zeeatā usraudšichanā, kura pilsehtā pa wifahm leetahm ir preekšč behrna no leelaka swara.

(Us preekšču wehl.)

Preekšč ewang. luteru palihdšibas lahdes pee Zelgawas aprinka komitejas no 18. Juni lihds 18. Oktober 1877. g. ireemafati: no Polozkas draudses 1 rubl. 72 kap., Witebklas 3 rubl. 46 kap., Bahrbeles 13 rubl. 5 kap., Kalnamuischas 37 rubl. 86 kap., Dalbes 6 rubl. 60 kap., Leel-Wirzawas 32 rubl. Direktors C. von Fircks.

Zelgawas latw. pilsehta draudse

no 22. Oktober lihds 4. Nowember 1877:

1) Dšimusch i: Catharina Pahnis; Catharina Lawise Kriman; Carl Christoph Edel; Mikel August Rubenberg; Ans Pipars; Janis Warnewiz.

2) Usfaukti: Peter Plintšhe puifis Brambergu Kanteikōs ar Trihni Sehbert meitu turpat; strahdneeks Janis Dšis (atr.) ar Jeannete Kruhmin; kutschers Ans Strahdin ar Margarethe Charlotte Elisabeth Witoldsky; Ans Mhol, Leelzeheres Leeluhšhu fainneeks ar Liseti Jannsohn; skrohders Janis Grünberg ar Gottlihi Siewart.

3) Mirusch i: strahdn. feewa Dshē Munkewiz 32 gad. w.; atšaw. salb. feewa Anlihe Hermann 53 gad. w.; Natalie Wera Schmidt 2 gad. 4 mehn. w.; Louise Huhn 8 mehn.; Emilie Grünberg 1³/₄ gad; Alice Pichel 1 gad. w.; Catharina Lawihse Kriman, 7 deenas; Wilhelm Ambult 3 mehn. w. R. S—j.

M i s i o n e s l a p a.

IX. Tahiti.

(Turvinajums.)

Nb. darb. 16, 31. Tizi eefsch to Kungu Jesu Kristu, tad tu un wijs tawš namš muhschigi dšhwohš.

Izgahjuschâ lapâ esam lassjuschi, ka kehniam Pomarè II., kas pehz laizigahm lectahm dšhdamees tohs misionarus bij aistahwejis, bij jabehg no saweem laudihm un teem misionareem lihds ar winu, un wijs winu 12 gadu darbs un publiusch bij pa welfi notizis. Bet Deewa wahrdi fala Jes. 28, 19.: apbehdinafchanas juhs mahza mahzibu wehrâ list. Tas kehniusch, kas labâs deenâs Deewawahrduš negribeja pee sirds nemt, pahrbaudifchanas laikâ atwehra sawu sirdi teem preezas-wahrdeem, ar kureem misionari winu eepreezinaja, wiusch sahza sawus grehkus atsiht un pee Deewa atgreescees. Un kad wiusch preefch Deewa pasemojahs, tad Deews winam atkal palihdseja. Deews winam dewa uswarefchanu pret wina eenaidnee-keem un wiusch eespehja atkal to waldischanu Gimeo-salâ panemt sawâs rohkâs, tâ ka tas misiones darbs aridsan wareja atkal usnemtš tapt. Kehniusch bij atstahjis sawus elka-deewus, atmetis sawus wezus grehkus, un to aridsan apleezinaja preefch laudihm. Tanis salâs brunu-rupuzis ir kustonis, kas no laudihm swehts turehts; winu bij brihw ehst, kad winu elka-deewu namâ nokahwuschî un fataifjuschi. Weenâ deenâ kehniam atnesa tahdu swehru; wiusch to lika sawâ namâ fataifsiht. Gaudis nesinaja, waj to dara johlodams waj ahrprahâ buhdams un dohmaja, ka tee deewekli tuhliit sawâs dufmâs winu sohdihs. Bet Pomarè, teem kauschu wezakeem pawehlejis apsehstees, pee maltites pasludinaja laudihm, ka tohs elka-deewus atstahjis, griboht tam dšhwam Deewam kalpoht un paslubinaja wifus, wina preefchshimeî pakal staigaht. Ahtri pehz tam sapulzê, ko tee misionari notureja, zehlahs 31 eedshwotajs un atfazija teem elkeem un luhdſa mahzibu un kristibu. Tâ notika Gimeo-salâ, bet kas notika Tahiti-salâ, kur teem paganeem bij ta wirsrohla? Tê misionareem diwi kalpi bij bijuschî, kam mas preeka lihds schim pee Deewawahrdeem bijis; bet kad tee dabuja dsirdeht par kehniina atgreeschanohs, tad ari wineem ta sirds usmohdahs; no grehkeem bihdamees tee gahja meschâ Deewu luhgt, ziti to manijuschî teem gahja pakal un atfazija teem elkeem; nezil ilgi, tad bija 500 tahdu, kas gribeja list kristitees. Bet nu aridsan zehlahs eenaidneeku dufmas un trakofchana; weens jaunellis, kas negribeja sawu tizibu aisleegt, tapa nonahwehts. Tagad pats weens no teem elku-deewu preestereem sawus elkus eesweeda uguni, atfazidams elka-deewu kalposchanaî; pa simteem winam staigaja pakal. Nu tee elka-deewu kalpi saderejahs, us weenu nakti wifus tizigus nokaut, bet ta leeta tapa sinama, tee tizigee behdſa us Gimeo pee kehniina, untee/pagani greeſaweens pret ohtru sawu sohbiini; ohtrâ deenâ pehz tam ziti 90 atgreesahs. Tee pagani lilahs meerigi esam un pats kehniusch pahrnahza us Tahiti. Bet 12. Nowember 1815. g. ta wehtra iszehlahs. Swehtdeenâ, kad tee tizigee bija pee deewakalposchanas, tee

eenaidneeki wineem gahsahs wirsâ; kam bij eerohtschî, tee turejahs pretim, kam nebij, tee zelds nometuschees luhdſa Deewu, lai pats parahda, kas ir ihstais Deews. Zehlahs leela kauschanahs, elka-deewu kalpu wadonis krita, tee ziti dewahs us behgſchanu. Pomarè uswareja un parahdija sawu tizibu lehnprahitigi peedohdams teem uswareteem. Zaur tahdu lehnprahitibu pahrlcezinati aridsan tee pretineeki atfazija teem elkeem, kas newarohht saweem kalpeem palihdseht, un sadedsinaja sawas bildes. Tee kari mitejahs, zilweku upuri, behru nomaitafchana beidsahs, 90 luhgſchanaſnami tapa ustaifiti. 1815. gadâ Tahiti ar trihs klastakahm salahm peenehma kristigu tizibu, pehz tam, kad misionari 18 gadus to sehflu bij sahkluschi seht. Tagad zehlahs leela mekleschana pehz Deewawahrdeem, tee misionari newareja beigt mahzidami, sludinadami, wifî gribeja klausitees un mahzitees, un kad tee bij apgahdajuschî Biheles Tahiteeschu walodâ, tad winas ar waru isplehſa no rohkahm. 1819. g. pats kehniusch ar sawu familiju un walstſkungeem peenehma kristibu, pehz wineem leels kauschu pulks. Kehniusch isdewa likumu-grahmatu, pehz kuras flepkawiba, sadſiba, laulibas-pahrfahpſchanas stipri bij jastrahpe; wiusch pats to laudihm islasija un wifî kleeſa: no wifas sirds to peene-mam! Pehz diwi gadeem Pomarè palika flims un taifjahs us mirſchanu. Weens no misionareem winu fataifſija us nahwi, fazidams: „tu efi gan leels grehzineeks bijis, bet Jesus aridsan leels pestitajs; zits neweens tew newar palihdseht kâ wiusch.“ Pomarè atbildeja: „zits neweens kâ Jesus!“ Ar teem wahrdeem: Jesus weens pats! wiusch islaida sawu dwehſeli tai 7. Dezember 1821. g. Wiusch bij weens no teem, no kureem Esajas sludinajis: Wiusch dalihš tohs waremus kâ laupijumu. Wiusch eefsch to Kungu Jesu Kristu bij tizejis un ar sawu namu to muhschigu dšhwoschana eemantojis. Gribam nu, mihlee lasitaji, wehl klausitees, kâ pehz Pomarè ta deewawalstiba ir weikufees Tahiti-salâ. Weens Franzuschu kuga-kapteinis, kas to salu 1824. g. apmelleja, rakstija par winu tâ: „Tahiti nau wairs tas, kas bijis; misionari winu pawifam pahrwehrtijuschî; elka-deewu kalposchana ir suduſi, seewas dšhwo schkſiſti un kaunigi, laulibas tohp eeswehtitas, zilweku-upuri ir atmetſi, wifî eedshwotaji mahſ laſiht un rakstihst, kristigas grahmatas winu rohkâs, wifî buhwe hasnizas un tahs apmelle diwireis pa nedeku, klausahs usmanigi, ziti usrakſta tohs spredikus.“ Weens Angleetis atkal rakſta tapat: „Es dohmaju, ka Tahiteeschî esohht tumſcha tauta, kas eefsch weenahm bailehm stahw, bihdamees no misionareem, bet reti kur zitadi redſesi til dands preezigu waigu kohpâ nekâ pee wineem. Wifš pee wineem ir zitadi palizis. Zilweku upuri, wezaku un behru nokauschana, negohdiba, neschkſihstiba un nesahtiba ir atmetſas. Bet kad Deewawahrdi fala, ka zaur behdahm mums ja-ee-eet Deewawalstibâ, tad ari Tahiteeschem nepectrukta kahrdinaſchanaſ un pahrbaudifchanaſ.

(Uf preefchu wehl.)

Latw. Awischu apgahdatajs: J. W. Safranowicz.

No ſenſured atwehlehts. Rihgâ, 4. Nowember 1877.

Druckſtis pee J. B. Steffenhagen un deſla.